

*Dragi colegi din Consiliul Superior al Magistraturii,
Stimați parteneri, reprezentanți ai instituțiilor media și invitați,*

Mă simt onorată de invitația primită de a mă afla astăzi alături de dumneavoastră, la lansarea oficială a *Ghidului privind relația sistemului judiciar cu mass-media*, instrument pe care îl consider esențial din punct de vedere al creșterii încrederii publice în justiție și în vederea asigurării unei poziționări corecte a justiției ca serviciu public în raport cu societatea pe care o deservește.

De la Alexander Hamilton încoace s-a considerat că, în arhitectura constituțională a unei democrații, puterea judecătorească s-ar afla în cea mai sensibilă poziție, pentru că nu are la dispoziție nici "sabia" Executivului și nici "punga" Legislativului, care guvernează chestiunile bugetare și trebuind să se bazeze doar pe respectul cetățenilor față de supremația Constituției și a legilor și pe puterea argumentelor expuse în cadrul raționamentului judiciar.

Aceasta nu înseamnă însă nicidecum că autoritatea judecătorească ar fi cea mai slabă dintre cele trei ramuri ale puterii constituționale, ci semnalează tocmai faptul că justiția este dependentă de acceptarea socială, că ea nu se poate izola de societate, că nu este suficientă înfăptuirea justiției, ci acest lucru trebuie proiectat în afara sistemului judiciar, aparențele fiind importante din perspectiva păstrării garanțiilor de independență și de imparțialitate.

Astfel fiind, justiția trebuie să se raporteze permanent la indicatori precum încrederea publică și să mențină, să susțină și să dezvolte relația sa de comunicare publică cu societatea.

Or, într-o democrație, modul principal prin care societatea își obține informațiile privind activitatea autorităților publice și pe baza cărora fiecare cetățean, care poate nu are contact direct cu

acestea, își construiește propria evaluare este reprezentat de instituțiile media.

Presa este a patra putere în stat, "cu voia dumneavoastră, ultima pe listă", dar după mulți poate cea mai puternică. Presa reflectă opinia societății, rezumă criticile, dorințele și opiniile acestora, formează, dar și urmează, opinia publică, presa poate fi orice, dar nu o putere care poate fi neglijată.

În același timp, justiția soluționează conflicte, prin urmare, deciziile judecătorești sunt aproape întotdeauna supuse criticii. Justiția se înfăptuiește, însă, în numele legii, hotărârile judecătorești nu pot fi luate în afara instanțelor judecătorești, iar ocazional hotărârile instanțelor vor fi contrare opiniei majorității cetățenilor și pot fi profund impopulare.

Acestea sunt lucruri normale, care se întâmplă pretutindeni, iar corpul judecătorilor este unul călit; în special judecătorii instanței supreme sunt obișnuiți cu exagerări, chiar interpretări tendențioase și chiar cu anumite presiuni indirecte în direcția unei soluții sau a alteia, prin folosirea ca armă a opiniei publice. Sunt obișnuiți și sunt apti să facă față tuturor acestora și să își îndeplinească rolul, astfel cum o arată deciziile pronunțate de către aceștia în fiecare zi.

Aceste lucruri nu înseamnă însă că între justiție și mass-media trebuie să existe o relație de conflict, ci dimpotrivă, că aceasta ar trebui să fie una de echilibru, de încredere reciprocă și de respect reciproc.

Nu putem cere mass-media să nu mai critice activitatea autorității judecătorești, deși putem semnala, ca reprezentanți ai sistemului judiciar, unele exagerări punctuale, după cum nu putem încerca să ne izolăm de presă sau să ignorăm vocea publicului, care se canalizează prin intermediul acesteia.

Nu putem cere mass-media nici "să închidă ochii" la neajunsurile pe care le constată, nici "să coopereze", nici "să aduleze" și nici să ne ceară permisiunea de a trata anumite subiecte, și aceasta indiferent de cu cât de multă bună credință am formula astfel de cereri; nu acesta este rolul presei într-o societate democratică, iar, cu toții, înainte de a fi judecători suntem cetățeni și ar trebui să recunoaștem importanța fundamentală pe care instituțiile media o au.

Pe de altă parte, și media ar trebui să înțeleagă că rolul justiției de ultimă linie de apărare a cetățeanului împotriva abuzului, indiferent dacă acesta provine din partea unui alt particular sau a statului însuși, nu poate fi realizat decât recunoscând necesitatea ca judecătorul să se supună numai legii, chiar și atunci sau mai ales atunci când decizia sa ar fi poate impopulară în rândul opiniei publice.

Ca urmare, ceea ce putem face este să dezvoltăm o relație de încredere între justiție și instituțiile media – acestea trebuie informate corect și prompt cu privire la aspectele publice ale activității judiciare, de asemenea trebuie să fie informate cu privire la motivele pentru care li se refuză accesul la unele informații, iar acest lucru trebuie să se facă în baza unor reguli clare, accesibile și nediscriminatorii, tocmai pentru a nu da impresia de arbitrar sau de mușamalizare.

Dacă activitatea judiciară nu poate fi tot timpul perfect transparentă – precum în cazul urmăririi penale, al cauzelor care implică situația unor copii abuzați sau neglijăți, a adopțiilor, a actelor care stau la baza luării măsurilor de supraveghere tehnică sau preventive, și cred că astfel de exemple nu au nevoie de nicio explicație suplimentară – motivele pentru restricționarea accesului instituțiilor media și, indirect, a publicului la anumite informații trebuie să fie ele însele transparente, cum trebuie să fie și

procedurile pentru acordarea/refuzul accesului la anumite date din dosare.

Or, tocmai cu privire la aceste aspecte fundamentale cred că intervine Ghidul pe care îl discutăm astăzi. Prin conținut și, din câte știu, prin modul în care a fost redactat, prin consultarea tuturor părților implicate, cred că acesta va oferi cadrul pentru ceea ce subliniam anterior – restabilirea încrederii reciproce.

Astfel, vreau să mulțumesc Consiliului Superior al Magistraturii pentru inițiativă, partenerilor externi pentru finanțare, autorilor Ghidului pentru munca extraordinară depusă și, în general, tuturor colegilor, organizațiilor societății civile, reprezentanților instituțiilor media care s-au implicat pentru îmbunătățirea și calibrarea prevederilor Ghidului și pentru racordarea acestuia la ceea ce înseamnă comunicare publică în societatea modernă, cu majorele provocări aduse de digitalizare, de creșterea exponențială a rapidității cu care informația ajunge la cetățean, dar și cu aspectele mai puțin fericite ale acestei evoluții – precum fenomenul *fake news*.

Am deplina încredere că împreună, sistem judiciar și media, putem reuși, putem îmbunătăți ceea ce deja avem și putem găsi noi căi de comunicare, în beneficiul cetățenilor pe care, și unii și alții, suntem chemați să îi servim.

Vă mulțumesc pentru atenția acordată!